

Til

Vestfold Fylkeskommune

GJENNESTADTUNET 85

3160 STOKKE

TLF.: 410 67 532

VESTFOLD@JORDVERN.NO

WWW.JORDVERN.NO

ORG.NR.: 913 061 284

Stokke, 5. mai 2017

Revisjon av RPBA – høringsuttalelse til planprogram

Jordvern Vestfold viser til planprogram for revisjon av Regional Plan for bærekraftig arealpolitikk (RPBA) som er på høring.

Jordvern Vestfolds hovedfokus er alltid å bidra til at arealplaner tar best mulig vare på Vestfolds svært verdifulle matjord.

Dere skriver innledningsvis at formålet med revisjonen av RPBA er å *oppdatere og spisse RPBA* som utviklingsplan og styringsverktøy for areal- og transportutviklingen i Vestfold. En viktig målsetting for planprosessen er videre at den skal *bidra til felles forståelse* for hva som skal til for å oppnå en næringsvennlig og bærekraftig arealutvikling i Vestfold.

Vår erfaring er at, ja, det trengs virkelig en oppdatering og spissing av RPBA og ytterligere arbeid for å skape felles forståelse og tro på at RPBA legger gode rammer for mer næring og en smart og bærekraftig arealbruk i Vestfold.

Jordvern Vestfold har helt siden RPBA ble vedtatt i 2013 forsøkt å heie på grunntanken om en mer arealeffektiv og bærekraftig arealpolitikk, siden god byutvikling vil være godt jordvern. Samtidig har vi pekt på det faktum at alle byer og tettsteder i Vestfold er etablert der det er best forutsetning for å drive med matproduksjon. Det finnes derfor mye verdifull matjord både i og rundt eksisterende byer og tettsteder. Matjord som er svært viktig for Norges matproduksjon og som vi i Vestfold har et særlig ansvar for å ta vare på.

Vi har løftet fram RPBA i dialog med kommuner, satt RPBA på agendaen under åpne møter, samt brukt RPBA som grunnlag for uttalelser til kommunale planer og detaljplaner som har vært på høring.

Jordvern Vestfold har på sin hjemmeside summert opp de viktigste grepene som ble vedtatt i RPBA i 2013 for et bedre vern av matjorda:

- Det er utarbeidet langsiktige grensene for utvikling (LUG) av by og tettsteder i hver kommune og hvilke nye områder som fylkeskommunen anser som best egnet for utbygging fram mot 2040. I praksis vil de fleste langsiktige grensene være grense mellom by-/tettstedsutvikling og landbruksområder (matjord).
- Det legges opp til mer effektiv bruk av arealene og tydeligere byutvikling- det er godt jordvern!
- Det er nedfelt i samfunns mål 2 at matjordarealet skal økes! Rett og slett fordi en forventet økende befolkning trenger mer mat og at Vestfold har spesielt gode forutsetninger for og derfor et særlig ansvar for matproduksjon.
- Egen retningslinje 2.1.1 som sikrer fortetting/transformasjon før matjord omdisponeres innenfor de langsiktige utviklingsgrensene og som påpeker at omdisponering matjord skal

skje så sent som mulig fram mot 2040. Utenfor de langsiktige grensene skal hensynet til matjorda tillegges avgjørende vekt.

- Egen retningslinje 2.1.2 som sikrer at matjordlaget skal benyttes til forbedring av annen dyrka eller dyrkbar mark til matproduksjon ved omdisponering av jordbruksareal.

Jordvern Vestfold har hele tiden omtalt dette som spennende plantekniske grep, **men for vernet av matjorda har dessverre ikke RPBA fungert. Snarere tvert i mot.** Planprogrammet beskriver for så vidt mye av dette, blant annet under hovedfunnene som er listet opp på s 9. **Vi kommenterer under en del problemstillinger som må løses i revisjonen:**

- Det at 66 % av nytt boligareal som er forutsatt å være fram til 2040 allerede er avsatt i kommuneplanene vil gjøre det svært vanskelig å få gjennomført fortetting og transformasjon som forutsatt i RPBA.
  - **Det må gjøres grep for å prioritere effektiv arealbruk ytterligere.**
  - **Det må gjøres grep i prosessen for å skape tro på «fortetting med kvalitet» og smart sentrumsutvikling,** jfr innlegg fra Michael Fuller-Gee på første møte om revisjon av RPBA. VFK og kommunene må bli mye tydeligere på at det er slik arealforvaltning vi har trua på i Vestfold fram mot 2040!
  - Dette er ikke minst viktig i debatten om hva slags utvikling og utbygging som skal tillates i nærområdet rundt E18 og hva som bør styres til sentrum.
- **At så mye som 1835 dekar dyrka og dyrkbar jord er blitt lagt ut som byggeområder i første rullering av kommuneplanene (jfr tabell på side 13) er egentlig en fallitterklæring for oss som har trodd at RPBA skulle føre til mindre nedbygd matjord!** Vi kommer ikke til å gi vår støtte til RPBA videre hvis det ikke tas grep i revisjonen som sikrer matjorda bedre. I praksis må resterende matjord innenfor LUG «fredes» inntil fortettingspotensialet er utnyttet og befolkningsveksten krever nye arealer.
  - **Retningslinjene i RPBA kap 2.1 må følges opp bedre og gjerne styrkes.**
  - **Retningslinje 2.1.1 a) må tolkes slik at ytterligere nye matjordarealer ikke tillates lagt inn i kommunale planer de neste rulleringene.**
  - **Vi må få et fungerende arealregnskap** for å følge opp og måle fortetting og husholdning av matjorda.
- Det at bare 8 av 14 kommuner har kartfestet de langsiktige utviklingsgrensene (LUG) i sine kommuneplaner burde ikke vært mulig.
  - **En tydelig LUG bør være en forutsetning for å få godkjent kommuneplanen!**
  - Hvilke grep kan gjøres slik at RPBA oppfattes som mer enn retningsgivende? Vi oppfatter allerede «murring» blant de kommunene som er mest tro mot RPBA over at andre kommuner alt for lett får tillatelse til etableringer som ikke er forhåndsavklart i RPBA.
  - I revisjonen bør man se på om de langsiktige utviklingsgrensene fortsatt er relevante nå når kommunene i Vestfold slår seg sammen.
- Ny jordvernstrategi ble vedtatt av et samlet Storting i desember 2015. Antall dekar matjord som ble «frigitt» i RPBA i 2013 og 14 bygget på det forrige nedbyggingsmålet på maks 6000 dekar nedbygd dyrka mark årlig. Vestfolds dyrka mark utgjør om lag 4 % av landets samlede areal med dyrka mark. Det ble derfor argumentert ut fra at Vestfold kan bygge ned inntil $(6000 \times 4\%) = 240$ dekar dyrka mark årlig. Samme regnestykke skulle etter nytt jordvern mål på 4000 dekar tilsi at vi ikke kan bygge ned mer enn 160 dekar årlig. Vi mener at selv dette blir feil. Vestfold har landets beste matjord og forutsetninger for å lage mye mer mat per dekar enn i andre deler av landet og bør ha en langt mindre del av nedbyggingen.

- Revideringen må som planprogrammet sier finne ut **hvordan man skal forholde seg til et innskjerpet jordvernmål i ny jordvernstrategi når de langsiktige grensene er satt.**
- Man bør ta en ny runde på hva som bør være **Vestfolds «andel» av omdisponeringsmålet** slik at vi vet at RPBA ikke legger opp til mer nedbygging enn vedtatt jordvernstrategi legger opp til. Nedbygging til bolig og næring må sees på i forhold til samferdsel og annen aktivitet som også fører til nedbygging av matjord.

Vi håper virkelig at revisjonen tar tak i og løser disse problemstillingene. Uten en tydeligere oppfølging av jordvernet i RPBA fra både kommuner og fylkesmyndigheter vil ikke Jordvern Vestfold lenger kunne støtte RPBA i våre uttalelser og vårt arbeid.

Jordvern Vestfold ønsker dere derfor skikkelig lykke til med revisjonsprosessen!

Vennlig hilsen

Leder i Jordvern Vestfold